

Solidaritet, risikovillighed og partnerskønhed

Jens Bonke

Solidaritet, risikovillighed og partnerskønhed

Arbejdsblad 36

Udgivet af:

© Rockwool Fondens Forskningsenhed

Kopiering af dette notat må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan og kun inden for de
i aftalen nævnte rammer

Adresse:

Rockwool Fondens Forskningsenhed

Sølvgade 10, 2.tv.

1307 København K

Tlf. 33 34 48 00

e-post: forskningsenheden@rff.dk

www.rff.dk

Juli 2015

Solidaritet, risikovillighed og partnerskønhed

af Jens Bonke
Rockwool Fondens Forskningsenhed

I karakteristikken af danskere fremhæves det ofte, at der er stor solidaritet med andre mennesker, mens der mangler iværksætterånd og dermed risikovillighed. Samtidig siges det, at man i dag vælger partner med hjertet mere end ud fra deres økonomiske formåen.

For at undersøge holdbarheden af disse forhold har Rockwool Fondens Forskningsenhed stillet tre spørgsmål i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelse, som blev gennemført d. 2. juni 2015 via web og telefon. Panelet til besvarelserne er rekrutteret fra seks repræsentative undersøgelser i april, maj og juni. 2.000 sagde ja til at blive kontaktet og 962 deltog sidenhen i undersøgelsen. Heraf svarede 1,5, 0,7 hhv. 6,7 ”ved ikke” til de tre spørgsmål. Svarene blev indsamlet på 24 timer og er vægtet for uddannelse, indkomst, køn, alder og geografi.

Nedenfor er vist svarene på undersøgelsen, idet disse er fordelt på mænd og kvinder, uddannelsesbaggrund, personlig indkomst og region. Imidlertid har det ikke været muligt at krydse disse oplysninger – der foreligger ikke tilgængelige individoplysninger – og dermed se på sammenhængen mellem fx køn og uddannelsesbaggrund. Vi ved derfor heller ikke, om der fx er en anderledes sammenhæng mellem solidaritet, risikovillighed og skønhed blandt kvinder end blandt mænd, blandt uddannede sammenlignet med ikke-uddannede, osv.

Da der altid er en vis statistisk usikkerhed forbundet med sådanne oplysninger, er det angivet, hvornår forskellene indenfor grupperne er signifikante beregnet vha. χ^2 -tests på 0,05, 0,01 hhv. 0,001-niveauer.

Solidaritet, risikovillighed og skønhed

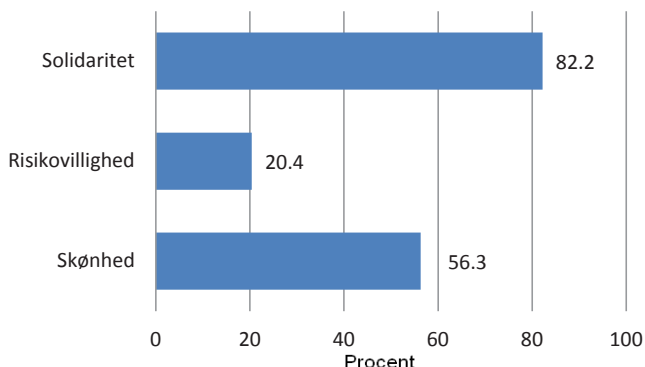
For at give et overordnet billede af udbredelsen af solidaritet, risikovillighed og skønhed frem for penge i forbindelse med partnervalg er der stillet tre spørgsmål til et repræsentativt udsnit af 16-74-årige danskere.

Det første spørgsmål handler om et valg mellem at tjene 1.000 kr. mere om måneden, samtidig med at andre også vil tjene 1.000 kr. mere, og muligheden for at tjene 1.500 kr. mere om måneden, uden at dette er tilfældet for andre. Hvis man vælger den første mulighed, tager vi det som udtryk for solidaritet, mens valget af den anden mulighed tolkes som egoisme eller grådighed.

Det andet spørgsmål vedrører risikovillighed overfor risikoaversion, hvor man enten kan vælge at slå plat og krone, hvor plat giver et tab på 750 kr. og krone en gevinst på 1.500 kr., eller man kan vælge at lade være med at slå plat og krone. Vælger man at deltage i spillet, tages dette som udtryk for risikovillighed, mens det ikke at deltage opfattes som en risikoaversion. Flere studier har vist, at der for mange er tale om aversion mod at tabe penge, selvom chancen for at vinde penge er større. Det er derfor forventeligt, at et flertal ikke ønsker at slå plat og krone.

Det tredje spørgsmål drejer sig om valg af partner, hvor en parameter er den andens udseende og en anden vedkommendes indkomst. Man står derfor overfor et valg mellem en mindre smuk partner, der tjener mere end én selv, og en smuk partner, der tjener mindre end én selv.

Figur 1.
Solidaritet, risikovillighed og skønhed. 16-74-årige. 2015

Vi finder, at den overvejende del af den voksne befolkning anses for at være solidarisk indkomstmæssigt set (82 pct.), og at det derfor kun er et mindretal (18 pct.), der kan betegnes som værende egoistiske eller grådige (figur 1). Der er med andre ord tale om en udbredt indkomstmæssig solidaritet blandt danskere, når mere end 4 ud af 5 giver udtryk for at ville ofre sig, for at andre også kan få en indkomstfremgang.

Samtidig ser vi, at der er relativt få, som er risikovillige (20 pct.), mens det store flertal er risikoavers dvs. vælger ikke at spille (80 pct.), selvom de gennemsnitligt set står til at vinde et beløb. Det kan selvfølgelig både skyldes, at nogle ikke kan bære et økonomisk tab, og at man bare ikke synes om at have en risiko for at det sker.

Endelig er der lidt flere, der går efter skønhed frem for penge, når det handler om partnervalg, end der foretrækker penge frem for skønhed hos partneren (56 og 44 pct.).

Når det gælder sammenhængen mellem solidaritet og risikovillighed er det klart sådan, at hvis man er solidarisk, er der stor sandsynlighed for, at man ikke vil slå plat og krone, mens grådighed og plat og krone hænger sammen. Dobbelt så mange grådige vil således slå plat og krone sammenlignet med solidariske danskere (32 pct. og 17 pct.) (tabel 1).

Tabel 1
Solidaritet og risikovillighed – sammenhæng – 16-74-årige. 2015

	Solidarisk	Grådig	
Risikovillig	71,6/16,7	28,4/31,8	100,0/
Risikoavers	85,4/83,3	14,6/68,2	100,0/
	/100,0	/100,0	

Sammenhængen mellem solidaritet og risikovillighed er signifikant på 0,001-niveau (χ^2 test). Ikke-vægtede data.

Tabel 2
Solidaritet og skønhed – sammenhæng – 16-74-årige. 2015

	Solidarisk	Grådig	
Partnervalg:			
Skønhed frem for indkomst	80,6/59,5	19,4/65,3	100,0/
Indkomst frem for skønhed	84,2/40,5	15,8/34,7	100,0/
	/100,0	/100,0	

Sammenhængen mellem solidaritet og risikovillighed er ikke signifikant (χ^2 test). Ikke-vægtede data.

Tabel 3
Risikovillighed og skønhed – sammenhæng – 16-74-årige. 2015

	Risikovillig	Risikoavers	
Partnervalg:			
Skønhed frem for indkomst	23,0/70,0	77,0/58,2	100,0/
Indkomst frem for skønhed	15,1/30,0	84,9/41,8	100,0/
	/100,0	/100,0	

Sammenhængen mellem solidaritet og risikovillighed er signifikant på 0,001-niveau (χ^2 test). Ikke-vægtede data.

Der er ingen signifikant sammenhæng mellem solidaritet og valget mellem en smuk fremfor en rig partner. Der er således ikke sådan, at solidariske personer i højere grad foretrækker skønhed frem for indkomst sammenlignet med grådige personer (tabel 2). Det er på trods af, at det er de grådige, der er risikovillige og dem, der foretrækker den skønne partner fremfor partneren med en større indkomst (70 og 58 pct.) (tabel 3).

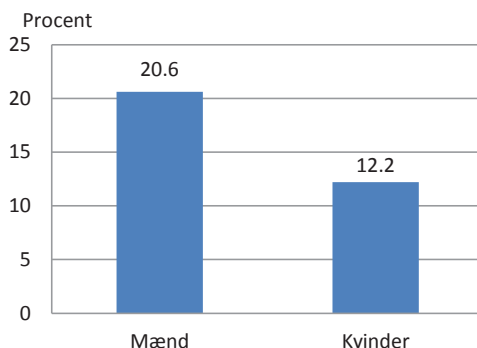
Solidaritet eller grådighed – hvem er hvem?

For spørgsmålet om solidaritet versus grådighed er der forskelle mellem kønnene, idet der er flere kvinder end mænd, der er solidariske, eller omvendt flere mænd end kvinder, som er grådige. Det gælder således, at hver femte mand (21 pct.) mod kun hver ottende kvinde (12 pct.) er ”grådig”. Når det gælder aldersgrupper, ser det umiddelbart ud til, at de ældre er mere solidariske og dermed mindre grådige end midaldrende, men forskellen er dog ikke signifikant.

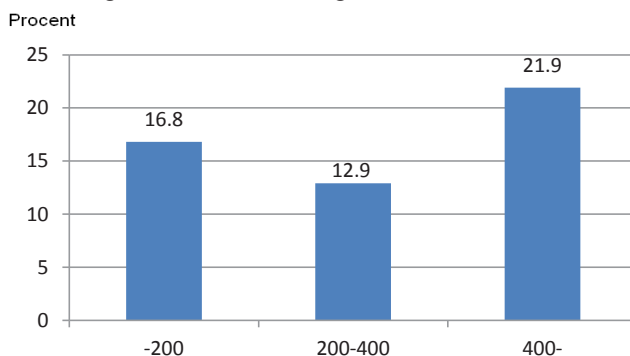
Der er ingen forskelle i hvor solidarisk, man er, og ens uddannelsesbaggrund. Længere uddannede er således hverken mere eller mindre solidariske end kortere uddannede.

Når det kommer til rigdom er forskellen mellem dem, der tjener mere end 400.000 kr. om året sammenlignet med dem, der tjener mellem 200.000 og 400.000 kr. derimod signifikant (22 og 13 pct.). Hver femte rige er således grådig sammenlignet med hver ottende med en mellemindkomst. For dem med indkomst på under 200.000 kr. er der ingen forskel i grådighed sammenlignet med dem med mellemindkomst eller høj indkomst, da de ligger midt imellem, når det gælder andelen, som er grådig eller solidarisk.

Figur 2.
Grådighed blandt 16-74-årige mænd og kvinder. 2015

Figur 3.
Grådighed blandt 16-74-årige efter indkomst. 2015

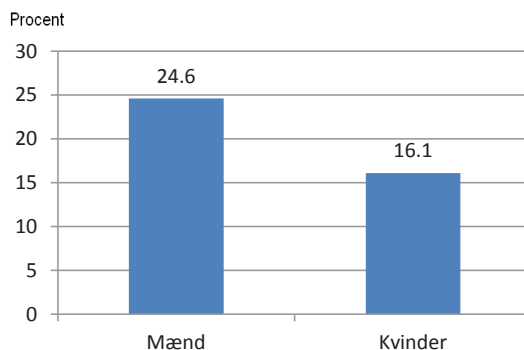

Vi har også set på sammenhæng mellem solidaritet/grådighed rundt omkring i landet, men vi finder ikke nogen forskelle, når vi sammenligner Nordjylland, Midtjylland, Syddanmark, Sjælland og Hovedstaden. Der er altså ikke hverken større eller mindre solidaritet eller grådighed i provinsen end i Hovedstaden.

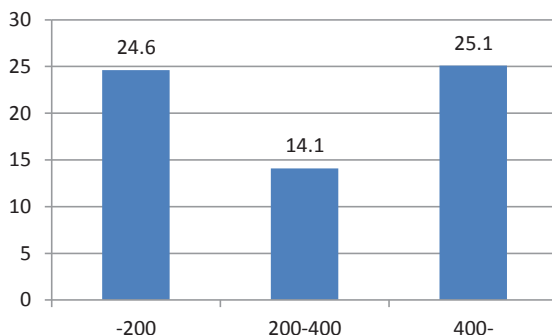
Risikovillighed eller risikoaversion

Det siges ofte, at mænd er mere risikovillige end kvinder, og at det er noget af forklaringen på, at mænd både findes i toppen og i bunden af samfundet. Vi får her bekræftet billedet af forskellig i risikovillighed mellem mænd og kvinder, idet hver fjerde mand er risikovillig mod hver syvende kvinde (25 og 16 pct.).

Figur 4.
Risikovillighed blandt 16-74-årige mænd og kvinder. 2015

Figur 5.
Risikovillighed blandt 16-74-årige efter indkomst. 2015

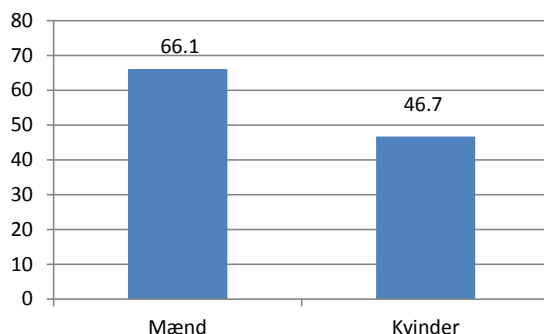
Der er imidlertid ingen forskel i risikovillighed mellem forskellige aldersgrupper eller mellem voksne med forskellig uddannelsesbaggrund. Der er heller ingen forskel mellem regionerne, når det handler om ens risikovillighed.

Skønhed eller indkomst

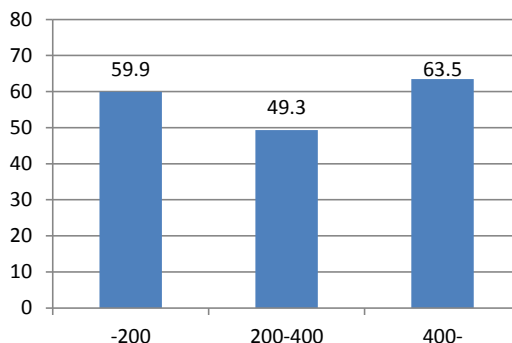
Når det handler om valget mellem en smuk partner, som tjener mere end én selv og en mindre smuk partner, som tjener mindre end én selv, foretrækker mænd den første og

kvinder den sidste. Hver tredje mand går således efter skønheden, mens det kun gælder for knap hver anden kvinde (66 og 47 pct.).

Figur 6.
Skønhed frem for indkomst ved partnervalg
blandt 16-74-årige mænd og kvinder. 2015

Figur 7.
Skønhed frem for indkomst ved partnervalg
blandt 16-74-årige efter indkomst. 2015

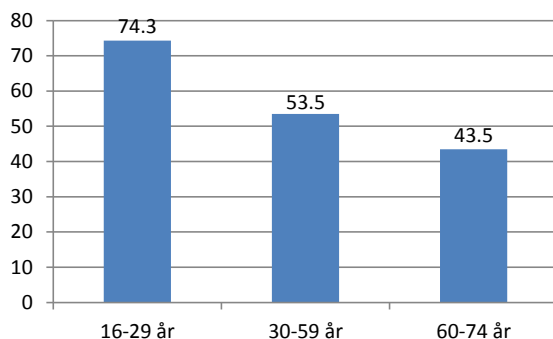

Vi ser også, at både dem med lave og høje indkomster i højere grad går efter skønhed end efter rigdom, sammenlignet med dem med almindelige indkomster (tabel 7). Også alderen spiller en rolle for, om man foretrækker en smuk og mindre rig partner fremfor en mindre smuk og mere rig partner (tabel 8). Unge går således mere efter skønhed end midaldrende, som igen går mere efter skønhed end ældre danskere. For 60-74-årige er det kun godt fire ud af ti, som foretrækker den smukke partner, mod over halvdelen af de 30-59-årige, og tre ud af fire blandt de 16-29-årige.

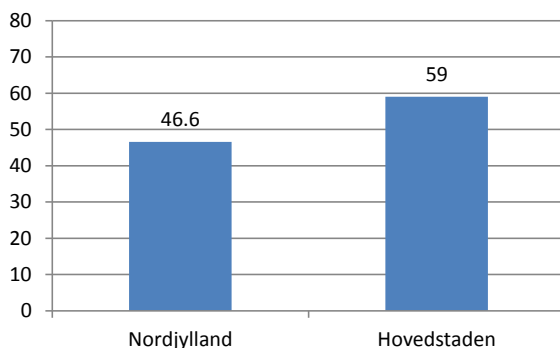
Endelig viser det sig, at skønheden er vigtigere i Hovedstaden end i Nordjylland, mens der ikke er nogen forskelle mellem de øvrige regioner og Hovedstaden. I Hovedstaden er det 6 ud af 10, som lægger mere vægt på partnerens skønhed end på vedkommendes indkomst, hvorimod det er færre end halvdelen, der har skønhed fremfor indkomst som

første prioritet ved valg af partner. Hvorvidt det hænger sammen med aldersforskelle eller andre forskelligheder mellem regionerne, kan desværre ikke belyses nærmere her.

Figur 8.
Skønhed frem for indkomst ved partnervalg
blandt 16-74-årige efter alder. 2015

Figur 9.
Skønhed frem for indkomst ved partnervalg¹
blandt 16-74-årige efter region. 2015

Konklusion

Det har vist sig, at danskerne er meget solidariske, samtidig med at de ikke er særlig risikovillige. Når det kommer til valg af partner foretrækker flere en smuk partner fremfor én med en højere indkomst end én selv.

Samtidig har vi set, at det er de solidariske, der også er de mindst risikovillige, men at de solidariske sammenlignet med de grådige ikke går mere efter skønhed end partnerens indkomst, når det gælder partnervalg. Skønheden er det, de risikovillige foretrækker, sammenlignet med de risikoaverse. Der tegner sig altså et billede af, at solidaritet, manglende risikovillighed og til dels indkomst frem for skønhed hænger sammen,

ligesom det i et vist omfang gælder for grådighed, risikovillighed og valget af en skøn men ikke så rig partner.

Blandt kvinder er solidaritet mere udbredt end blandt mænd, som til gengæld er mere risikovillige end kvinder. Og når det handler om valget mellem en smuk partner overfor én med en bedre indkomst end én selv, foretrækker mænd skønhed og kvinder indkomst.

Vi har endvidere set, at indkomst og solidaritet hænger sammen; jo højere indkomst desto mindre solidaritet, samtidig med at der er en positiv sammenhæng mellem høj indkomst og risikovillighed, og valg af skønhed fremfor partnerindkomst.

Det skal selvfølgelig understreges, at der blot er tale om tre spørgsmål, som er anvendt til at belyse solidaritet, risikovillighed og præference for skønhed hos en partner. Det er ikke desto mindre spørgsmål af denne karakter, som også er anvendt i andre undersøgelser af disse fænomener. Hvad forklaringen så er på de resultater, som er vist her, må afvente senere undersøgelser.

(Omtale af og brug af figurer og tabel må kun ske med angivelse af titel, forfatter og institution)